

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Białystok, dnia 21 września 2016 r.

Poz. 3626

UCHWAŁA NR 134/XIX/16 RADY GMINY WYSOKIE MAZOWIECKIE

z dnia 12 września 2016 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wysokie Mazowieckie na lata 2016-2018

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. Nr 446), w związku z art. 176, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 575), Rada Gminy Wysokie Mazowieckie uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wysokie Mazowieckie na lata 2016-2018 zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wysokie Mazowieckie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Rady Gminy
Sławomir Jan Misiewicz

Załącznik do uchwały nr 134/XIX/16
Rady Gminy Wysokie Mazowieckie
z dnia 12 września 2016 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE WYSOKIE MAZOWIECKIE
NA LATA 2016 – 2018**

Wysokie Mazowieckie, 2016

Wstęp.....
Diagnoza sytuacji demograficznej w Gminie Wysokie Mazowieckie.....
Cele programu wspierania rodziny.....
Zadania w zakresie wspierania rodziny.....
Adresaci programu.....
Realizacja programu.....
Efekty i rezultaty programu.....
Finansowanie programu.....
Monitoring i ewaluacji.....
Sposób kontroli realizacji programu.....
Podsumowanie.....

WSTĘP

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 575) określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz sprawowaniu pieczy zastępczej.

Opracowanie i realizacja 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny określa planowanie działań dotyczących wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich i opiekuńczo-wychowawczych, a także przywrócenie im zdolności do wypełniania tych zadań oraz tworzenia systemu opieki nad dzieckiem.

Rodzina pełni względem siebie i względem społeczeństwa szereg ważnych funkcji. To systemem, w którym wzajemne oddziaływanie i relacje między poszczególnymi członkami rodziny mają wpływ na pozostałych. Dzieciństwo jest okresem decydującym o kształtowaniu się utrzymujących przez całe życie skłonności emocjonalno - społecznych.

Pojęcie opieki nad dzieckiem obejmuje system świadczeń i usług skierowanych na ochronę i wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, zaspokajanie rozwojowych i wychowawczych potrzeb dziecka, a także działania podejmowane przez osoby i instytucje w związku z faktycznym bądź potencjalnym zagrożeniem dobra dziecka. Zadania opieki nad dziećmi w szerokim znaczeniu rozpatruje się, jako podejmowanie działań zmierzających do zaspokojenia potrzeb i tworzenia warunków prawidłowego rozwoju i wychowania młodego pokolenia, a w szczególności:

- ochrona i promowanie rozwoju młodszej generacji,
- wspieranie rodziny, zapobieganie przemocy i zaniedbywania dzieci,
- podejmowanie interwencji w sytuacji zagrożenia dobra dziecka,
- zapewnienie tymczasowej lub stałej opieki dzieciom pozbawionym środowiska rodzinnego.

Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspokaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy lub nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają okresowego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Zadaniem asystenta rodziny jest pomoc przy wdrażaniu właściwych postaw życiowych, wspieranie w trudnościach opiekuńczo-wychowawczych oraz przekazywanie prawidłowych wzorców rodzicielskich. Asystent wspólnie z rodziną określa sposób wyjścia z trudnej sytuacji życiowej, ustala mocne strony rodziny oraz rodzaj i kolejność podejmowanych działań. Ostatecznie na zmianę i sukces pracuje sama rodzina. Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki, jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami.

Działania podejmowane na rzecz rodziny polegają na:

- diagnozowaniu problemów rodziny,
- określaniu wspólnie z rodziną podstawowych problemów i potrzeb,
- motywowaniu rodziny do współpracy i działań zmierzających do pokonania problemów,
- prowadzeniu poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej,
- współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządu terytorialnego,

- właściwymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i specjalistami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

PODSTAWY PRAWNE DO REALIZACJI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny w Wysokim Mazowieckiem będzie realizowany w szczególności w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 239 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 575),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446),
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wysokie Mazowieckie na lata 2014-2020,
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 785).

Innymi regulacjami prawnymi związanymi z problematyką rodziny są kodeksy: rodzinny i opiekuńczy, karny, cywilny, pracy, itd. oraz ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe między innymi Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.

Finansowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określone jest między powiatem a gminą, przy czym zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy „w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej”.

I. DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ W GMINIE WYSOKIE MAZOWIECKIE

Diagnozę stanu opracowano na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej (za 2015 rok, lata poprzednie: 2013 i 2014 rok oraz prognoza: 2016 i 2017 rok) dla Gminy Wysokie Mazowieckie, danych statystycznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wysokim Mazowieckiem, danych statystycznych Gminy Wysokie Mazowieckie oraz danych Sądu Rejonowego i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokim Mazowieckiem.

DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ i SPOŁECZNEJ (stan na dzień 31.XII. 2015)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	PROGNOZA*		
	Rok 2013	Rok 2014		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie	
MIESZKAŃCY (w osobach)						
Ogółem	1	5 377	5 377	5 365	5 365	5 365
KOBIETY						
Ogółem	2	2 639	2 639	2 627	2 627	2 627
Wiek 0-17	3	537	537	530	530	530
Wiek 18-59	4	1 425	1 425	1 416	1 416	1 416
Wiek 60 lat i więcej	5	677	677	681	681	681
MĘŻCZYŹNI						
Ogółem	6	2 738	2 738	2 738	2 738	2 738
Wiek 0-17	7	567	567	548	548	548

Wiek 18-64	8	1 813	1 813	1 835	1 835	1 835
Wiek 65 lat i więcej	9	358	358	355	355	355
RYNEK PRACY						
Bezrobotni ogółem	10	201	124	138	138	138
Bezrobotni długotrwale ogółem	11	106	77	66	66	66
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	12	24	20	21	21	21

DANE OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w analizowanych latach wynosi: 345 w 2013 roku, 344 w 2014 i 305 w 2015 roku. Dominującymi przyczynami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest bezrobocie i bezradność. Bezrobocie kształtuje się na poziomie 37 osób w 2013 roku i w 2014 roku oraz 35 osób w 2015 roku, bezradność zaś od 38 osób w 2013 roku, poprzez 37 osób w 2014 roku i 35 w roku oceny. Kolejną przyczyną jest niepełnosprawność. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w analizowanych latach wskazuje na tendencję wzrostową tj. od 26 w 2013 r., 34 w 2014 r. oraz 33 osób w 2015 roku. Tendencję wzrostową zauważa się również w przypadku osób korzystających z pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby od 26 osób w 2013 roku, poprzez 23 w 2014 i 24 osoby w 2015 roku. Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu odnotowuje niewielki spadek od 8 osób w 2013 roku, 6 osób w 2014 roku i 2 osób w 2015 roku. W świadczeniach wypłacanych z powodu ochrony macierzyństwa, w rodzinach wielodzietnych odnotowuje się niewielki spadek od 16 osób w 2013 roku po 11 osoby w roku oceny. Około 40% osób korzystających z pomocy społecznej to osoby, które korzystają z niej długotrwale.

Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy - gmina

Powody / rok		2011	2012	2013	2014	2015	2016 prognoza
Ubóstwo (%)	1	15	11	9	9	10	10
Bezrobocie (%)	2	42	43	44	44	42	42
Niepełnosprawność (%)	3	36	30	31	40	40	40
Długotrwała lub ciężka choroba (%)	4	20	18	31	27	29	29
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego (%)	5	51	39	45	44	40	40
Alkoholizm (%)	6	14	11	9	7	2	2
Narkomania (%)	7	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa (%)	8	19	13	19	16	13	13
Przemoc w rodzinie (%)	9	0	0	0	0	0	0

Problemy, jakie dotyczą współczesną rodzinę oraz dotychczasowe doświadczenia wskazują na potrzebę wsparcia rodzin naturalnych w początkowej fazie, a takie podejście do pracy z rodziną pozwala zapobiec głębokim kryzysom i odebraniem dzieci biologicznym rodzicom. Diagnozowanie zasobów pozwala na wskazanie form pomocy niezbędnych dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu. Znajomość potencjału i dostępność usług daje możliwość formułowania celów i zadań, które mogą stanowić spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

II. CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Cel główny:

Zapobieganie sytuacji kryzysowej oraz wspieranie w prawidłowym działaniu i wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka poprzez:

- wsparcie finansowe i rzeczowe rodzinom posiadającym trudne warunki materialno-bytowe,
- przyznanie pomocy w formie dożywiania dla dzieci i młodzieży w szkołach,
- pomoc w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo wychowawczej.

2. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców poprzez:

- podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Realizatorzy: Gmina Wysokie Mazowieckie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wskaźniki:

- ✓ Liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej lub rzeczowej,
- ✓ Liczba osób objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

III. ZADANIA W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

Lp.	Nazwa zadania	Partnerzy w realizacji zadania
1.	Zapewnienie wsparcia ze strony pracownika socjalnego i asystenta rodziny w rodzinie przeżywającej trudności	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego m.in. pedagogicznego, prawnego, psychologicznego	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, PCPR w Wysokiem Mazowieckiem
3.	Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, PCPR Wysokie Mazowieckie
4.	Finansowanie kosztów pomocy zgodnie z art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ponoszonych przez powiat i gminę	Urząd Gminy Wysokie Mazowieckie
5.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności poprzez tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, PCPR w Wysokie Mazowieckie
6.	Monitoring sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem lub rodzinie z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
7.	Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań dla Rady Gminy zgodnie z art. 179 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
9.	Współpraca i wymiana informacji z instytucjami, organizacjami, stowarzyszeniami działającymi na rzecz rodziny i dziecka	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem, Placówki Oświaty oraz Służba Zdrowia z terenu gminy Wysokie Mazowieckie
10.	Zamieszczanie informacji w biuletynie, na portalu internetowym, tablicy ogłoszeń dotyczących wsparcia dla rodzin	Urząd Gminy Wysokie Mazowieckie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświaty`

IV. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Wysokie Mazowieckie przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny spowodowane w głównej mierze

uzależnieniami, przemocą i niewydolnością rodziców destabilizują zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, które doprowadzają do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej została zaplanowana na lata 2016-2018. Jest dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji. Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem we współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Gminy w Wysokiem Mazowieckiem,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przemocy w Rodzinie,
- Policją i sądami,
- Placówkami oświaty (nauczyciele, wychowawcy i pedagodzy szkolni),
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wysokiem Mazowieckiem,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Wysokiem Mazowieckiem,
- Kuratorami społecznymi i zawodowymi,
- Organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, fundacjami,
- Parafiami i kościołami wyznaniowymi.

VI. EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi,
- zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych poprzez zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin,
- poprawa sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

VII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródła finansowania 3 letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 odbywać się będą w ramach:

1. Środków własnych gminy.
2. Dotacji z budżetu państwa.
3. Środków pozabudżetowych.

VIII. MONITORING I EWALUACJA

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem podlegającym ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawczych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Analiza i ocena zebranych informacji przyczyni się do planowania dalszych działań oraz doskonalenia działań dotychczas ustalonych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem będzie koordynatorem. W ramach jego realizacji gromadzone informacje pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, pozwolą na wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Wskazana jest

także współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych działań.

IX. SPOSÓB KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU

1. Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy Wysokie Mazowieckie składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją.

2. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3.

PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny pozostaje zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wysokie Mazowieckie. Program zakłada tworzenie odpowiednich warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin, a szczególnie dzieci zamieszkujących na terenie gminy Wysokie Mazowieckie oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a wydobywanie umiejętności i potencjału zwiększy szansę na samodzielne zmiernie się ze swoimi problemami. Niezbędne staje się systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Istotnym elementem sukcesu w zakresie realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest włączenie instytucji, placówek i organizacji w działania wspierające dzieci i rodziny.

Efektami zamierzonych działań jest polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej oraz zminimalizowanie negatywnych zachowań poprzez stworzenie skutecznego systemu wsparcia.